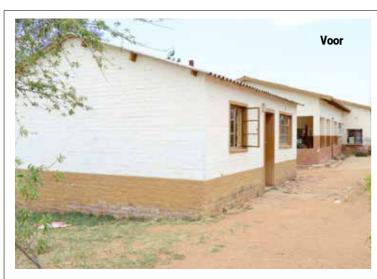
GESONDHEID

Nuwe kliniek vir Ga-Thaba-gemeenskap

Die ou Soetfonteinkliniek (links) is vervang met die nuutgeboude kliniek (regs) wat met moderne nuwe fasiliteite spog.

Albert Pule

Nuwe kliniek het die lewens van mense in die dorpie Ga-Thaba, Limpopo, drasties verander.

Die Soetfonteinkliniek, wat in 1971 geopen is, het net twee spreekkamers, 'n geboortekamer en 'n kamer wat as beide 'n stoorkamer en 'n apteek gedien het, gehad.

Versnel na 2015 en die gemeenskap van Ga-Thaba het nou toegang tot 'n nuwe kliniek wat 800 huishoudings in die dorpie kan bedien.

Die Nuwe kliniek dra by tot die lys van gesondheidsfasiliteite in die provinsie. Die inwoners van die provinsie het toegang tot 444 klinieke, 26 gesondheidsentrums, 30 distrikshospitale, vyf streekshospitale, drie gespesialiserde hospitale en twee tersiêre hospitale.

Die Soetfonteinkliniek het vier spreekkamers, 'n noodhulpkamer, 'n beradingskamer

(vir trauma sowel as MIV en vigs), 'n kraamsaal met drie afdelings (eerste fase, 'n kraamkamer en 'n na-geboortekamer), 'n linnekamer en 'n diagnostiese kamer.

Daar is ook sewe professionele verpleegsters, twee leerlingverpleegsters en een assistant-verpleegster.

Die kliniek is deur Limpopo se provinsiale Departement van Gesondheid gebou en sal 'n belangrike bydrae lewer om gesondheidsdienste meer toeganklik vir die mense van Ga-Thaba te maak.

Die department het aanvanklik R11 miljoen vir die Soetfonteinkliniek begroot en het uiteindelik R15.2 miljoen aan die bou van die kliniek bestee. Sedert dit in April geopen is, is 18 babas by die Soetfonteinkliniek gebore.

"Dit maak my trots om hierdie nuwe kliniek te besigtig en dit sal ons as verskaffers van gesondheidsdienste help om 'n behoorlike diens aan die gemeenskap te lewer," het professionele verpleegster Anna Motimele

tydens amptelike opening van die kliniek gesê.

Die kliniek is amptelik geopen deur die LUR van Gesondheid in Limopopo, Dr Phophi Ramathuba, wat gesê het sy is vol vertroue dat dit 'n positiewe verskil in hulle lewens sal maak.

"Ek hoop hierdie kliniek sal die begin wees van goeie dinge vir hierdie gemeenskap. Dit is wat ons bedoel wanneer ons oor dienslewering praat.

"Ons wil nie hê dat wanneer iemand die kliniek besoek vir behandeling teen griep, hulle Panado moet kry nie, asof Panado alles genees," het LUR Phophi opgemerk.

Limpopo se provinsiale Departement van Gesondheid voorsien en bestuur omvattende gesondheidsdienste aan gemeenskappe. Die gesondheidsfasiliteite in die provinsie verseker dat gemeenskappe regdeur die provinsie toegang tot gesondheidsorg het.

Vir die 44-jaarige Johana Malahlela, beteken die nuwe kliniek dat sy geld sal spaar swanneer sy haar seun vir 'n mediese ondersoek moet neem.

"Ek het dikwels in die verlede baie geld uitgee wanneer ek my seun vir 'n mediese ondersoek moes neem. Ek moes óf na Mankweng óf Polokwane gaan en dit het my soms tot R300 gekos net om daar te kom.

"Nou kan ek van my huis af na die kliniek stap waar my seun die nodige aandag sal kry," het dié ma van twee opgemerk.

Die 55-jarige Kgabo Manamela, wie se gesin die ou kliniek dekades lank moes gebruik, stem saam met Malahlela. Hy sien baie uit

GESONDHEIDSFASILITEITE IN LIMPOPO

- 444 klinieke
- 26 gesondheidsentrums
- 30 distrikshospitale
- vyf streekshospitale
- drie gespesialiseerde hospitale
- twee tersiêre hospitale

na die nuwe kliniek.

"Hierdie nuwe kliniek sal ons baie help, veral die ouer mense wat nie meer so vêr na Polokwane kan reis nie," het hy gesê.

'n Tradisionele leier van die dorpie, Kgoshi Maisha Molepo III, het 'n beroep op die gemeenskap gedoen om nie die klinieke af te brand wanneer hulle griewe teen die Regering het nie.

"Dié kliniek behoort nie aan hierdie mense nie," het hy gesê en na die LUR en haar afvaardiging gewys.

"Dit behoort aan ons, die mense van Ga-Thaba, en ek wil nie môre 'n oproep kry met die nuus dat julle dit afgebrand het omdat julle nie tevrede is met die Regering se dienste nie.

"As julle dit doen sal ek die polisie hierheen bring en sorg dat die mense wat dit aan die brand gesteek het gevang word en vir 'n lang tyd opgesluit word," het hy gesê onder luide toejuiging.

Manxili kry'n moderne nuwe kliniek

President Jacob Zuma, hier saam met sy eggenoot Tobeka Madiba-Zuma, by die opening van Manxili-klinieke in Nquthu, KwaZulu-Natal. Die kliniek het beter gesondheidsdienste na die Manxili-gemeenskap gebring.

Thandeka Ngobese

ie nuwe R20-miljoen moderne Manxili-kliniek in Nquthu, Kwa-Zulu-Natal (KZN), sal broodnodige verligting bring vir dié landelike gemeenskap van 13 000 mense.

In die verlede moes die mense van dié gemeenskap vir 'n mobiele kliniek wag wat die gebied eenmaal 'n maand besoek het, of hulle moes byna 10 kilometers na die Mangeni-kliniek aflê, gewoonlik te voet, om gesondheidsdienste te kry. Die mobiele klin-

iek het van die moederhospitaal, Charles Johnson Gedenkhospitaal, af gekom wat sowat 62 kilometers daarvandaan is.

'n Lid van die gemeenskap, Maqili Buthelezi, het gesê as hy die datum waarop die mobiele kliniek die gemeenskap besoek het, misgeloop het, het dit hom R54 gekos om sy medikasie by die Charles Johnson Gedenkhospitaal te gaan haal.

"Hierdie nuwe kliniek wat deur die Regering vir ons gegee is, gaan ons baie help en ons is baie dankbaar daarvoor," het hy gesê. Inwoners van KwaZulu-Natal het toegang tot gesondheidsdienste by 72 provinsiale hospitale, 25 verpleegkolleges en 18 gemeenskapsgesondheidsentrums.

Die Manxili-klinieke, wat onlangs amtepletik geopen is deur President Jacob Zuma, voldoen aan die vereistes van die Regering se Operasie Phakisa-model deurdat dit 'n "ideale kliniek" is, wat uitnemende diens moet lewer ooreenkomstig die nasionale kernstandaarde vir gesondheid.

Die opening is ook bygewoon deur die Adjunk-minster van Gesondheid Dr Joe Phaahla; KZN se LUR vir Gesondheid, Dr Sibongiseni Dhlomo; lede van KZN se Portfoliokomitee vir Gesondheid; en verteenwoordigers van die Verenigde Nasies se Gesamentlike Program vir MIV en vigs (UNAIDS), burgemeesters, raadslede en Amakhosi

Die kliniek sal 'n belangrike bydrae lewer tot die Regering se pogings om die las van siektes te beveg, insluitend die verspreiding van MIV en vigs en TB-infeksies, asook siektes en sterftes onder moeders en kinders in die uMzinyathi-distrik.

Adjunk-minister Phaahla het tydens die opening gesê die department tree in opdrag van President Zuma op ooreenkomstig die mandaat van die Nasionale Ontwikkelingsplan, wat bepaal dat as deel van Suid-Afrika se ontwikkelling, landelike gebiede saam met stedelike gebiede ontwikkel moet word.

"Die doelstellings van die Nasionale Gesondheidsversekeringsplan sal nie bereik word as ons nie seker maak dat ons landelike gesondheidsdienste verbeter word en van goeie gehalte is nie," het Adjunkminister Phaahla gesê.

Gesondheidsorg in die provinsie wissel van die mees basiese gesondheidsfasiliteite,

tot provinsiale hospitale. Hierdie fasiliteite voorsien nie net gesondheidsdienste nie, maar die verpleegkolleges in die provinsie beteken ook dat die openbare gesondheidsorgstelsel 'n hupstoot kry wanneer nuwe verpleegsters kwalifiseer. Die bou van die Manxili-kliniek is die gevolg van 'n vennootskap tussen die Departement van Gesondheid, die Tobeka Madiba-Zuma Trust en die gemeenskap.

Altesaam R20 miljoen is bestee om die Manxili-kliniek te bou. Die Departement van Gesondheid se eie bydrae vir die kliniek en koshuise beloop R 16 203 474.41, terwyl die meubels en toerusting vir die hele projek R 1 624 219.87 beloop. Die Tobeka Madiba-Zuma Trust het meer as R2 miljoen bygedra.

GESONDHEIDSFASILITEITE IN KWAZULU-NATAL

- 72 provinsiale hospitale
- 25 verpleegkolleges
- 18 gemeenskpapsgesondeidsentrums

Adjunk-minister Phaahla het ook belowe om seker te maak dat die kliniek die nasionale kerbeginsles vir gesondheid sal handhaaf, wat moet voldoen aan vereistes van sindelikheid, infeksiebeheer, die uitskakel van lang toue, die beskikbaarheid van medikasie en ander noodsaaklikhede, sekuriteit en veiligheid van personeel en pasiënte, asook 'n positiewe gesindheid van personeel.

Sedert die ingebruikneming van die Manxili-kliniek, is 72 100 manlike kondome versprei en 107 pasiënte het reproduksieverwante gesondheidsdienste ontvang.

Manxili-kliniek verskaf gesondheidsdienste soos voorgeboortelike sorg aan swanger moeders, toetse vir servikale kanker en TB, en MIV-toetsing en

-berading.

VEILIGHEID EN SEKURITIET

Verbreek die stilte oor kindermishandeling

Noluthando Mkhize

erwyl die land 16 Dae van Aktivisme vir Geen Geweld teen Vroue en Kinders herdenk, doen die Suid-Afrikaanse Polisiediens (SAPD) 'n beroep op gemeenskappe om die stilte te verbreek en kindermishandeling te beveg.

"As jy vermoed dat enige kindermisbruik plaasvind, moet jy nie stilbly nie, meld dit by jou naaste polisiestasie of die verskillende inbelsentrums wat beskikbaar is aan," het Majoor-Generaal Yvonne Botsheleng, Hoof van die SAPD se Eenheid vir Gesinsgeweld, Kinderbeskerming en Seksuele Misdrywe (GKSM) gesê.

Sy het gesê hoewel die GKSM-eenheid daartoe verbind is om die veiligheid van kinders te verseker, moet ouers, familie, onderwysers en gemeenskapsleiers 'n daadwerklike rol speel om kinders teen mishandeling te beskerm.

"Dit verg 'n dorp om 'n kind groot te maak – maar dit is die verantwoordelikheid van die hele gemeenskap om eienaarskap te aanvaar en te verseker dat ons kinders veilig is," het Maj-genl Botsheleng gesê.

Die 16 Dae van Aktivisme vir Geen Geweld teen Vroue en Kinders is 'n internasionale bewusmakingsveldtog.

Dit vind elke jaar plaas van 25 November, wat Internasionale Dag vir die Uitwissing van Geweld teen Vroue is, tot 10 Desember, bekend as Internasionale Menseregtedag. Die tydperk sluit ook Universele Kinderdag en Wêreld Vigsdag in.

BEVEG MISDAAD TEEN KINDERS

Maj-Gen Botsheleng beklemtoon dat die GKSM-eenheid sy dienste verbeter om te verseker dat dit gereed is om misdade teen kinders te beveg. Dit het gelei tot 'n afname in die aantal aangemelde gevalle van kindermishandeling, en het ook die aantal skuldigbevindings van mense wat van misdaad teen kinders aangekla word verhoog.

Volgens die amptelike misdaadstatistiek, het aangemelde misdade teen kinders van jaar-tot-jaar afgeneem van 48 718 gevalle wat in die finansiële jaar 2012/13 tot 45 230 in die boekjaar 2013/14. Die skuldigbevindingskoers het gesstyg tot 75 persent.

Sy het bygevoeg dat die SAPD geweld teen vroue en kinders nie alleen kan beveg nie, maar ook die ondersteuning van die gemeenskap nodig het.

HERVESTIGING VAN DIE GKSM-EENHEID MAAK 'N VERSKIL

Volgens Maj-genl Botsheleng, het die hervestiging van die GKSM-eenheid in 2010 gehelp om meer as 1 832 lewenslange vonnisse vir misdade teen vroue en kinders teweeg te bring.

Die GKSM-eenheid is in 2010 weer van stapel gestuur nadat dit in 2006 in 'n groter polisiediens geabsorbeer is. Sedertdien het dit sy hulpbronne verdubbel en het nou 176 eenhede en byna 2 500 lede landwyd.

Daarbenewens het die GKSM 'n netwerk van hoogs-geskoolde forensiese maatskaplike werkers in diens om te help met die assessering van mishandelde kinders en die opstel van die hofverslae, sowel as die verskaffing van deskundige getuies in die hof.

Die GKSM is betrokke by die polisiëring van seksuele misdrywe teen kinders, persoonsgerigte misdade waarby die gesin betrokke is, onwettige verwydering van kinders onder 12 en elektroniese media-gefasiliteerde misdaad. Twee huidige areas waarop die GKSMin besonder fokus, is kinderpornografie en seksuele misdrywe.

"Meer as die helfte van alle misdade teen kinders wat aangemeld word betrek seksuele misdrywe. Dit word vererger deur die toename van elektroniese media vir die oordrag van kinderpornografie.

"Wat die polisiëring van kinderhandel betref, het die SAPD 'n hoogs gespesialiseerde lessenaar wat onder die Valke – Die Direktoraat vir Prioriteitsmisdaadondersoek (DPCI) – val."

SOMMIGE TEKENS DAT 'N KIND SEKSUEEL MISBRUIK WORD

- Eksplisiete seksuele gedrag
- Verandering in gedrag
- Woede, aggressie
- Depressie, selfmoordpogings
- Onttrekking of regressie
- Probleme met urinering
- 'n Daling in skoolprestasie
- Vagina: afskeiding, trauma, bloeding, vreemde liggaam
- Ongemak wanneer die kind loop of sit.

WENKE OM JOU KINDERS VEILIG TE HOU

Maj-Gen Botsheleng het die volgende raad oor hoe om kinders te beskerm:

- Wees altyd bewus van waar jou kinders is en maak seker dat "n betroubare persoon te alle tye na hulle omsien.
- Hou 'n ogie oor jou kinders se selfone, internetgebruik en met wie hulle k o m munikeer.
- Doen 'n agtergrondondersoek van enige dagmoeders (nannies) wat jy in diens

neem en enige dagsorg of kleuterskool waarheen jy jou kinders stuur.

- As jy jou kinders nie by die skool kan gaan haal nie, maak seker dat die onderwysers bewus is van wie hulle mag gaan haal.
- As kindermisbruik binne die gesinseenheid, of familie plaasvind, moet dit nie ignoreer word of pogings aangewend word om dit intern te hanteer nie. Kry professionele hulp by die SAPD of die verskillende instellings wat kinders beskerm.
- Kinders moet eerlik wees met hul ouers sodat hulle vinnig gehelp kan word en dat misbruik so gou as moontlik bespeur kan word.
- Ouers moet hulle kinders ken en verstaan, openlik met hulle praat oor misbruik en seker maak dat hul beskerming word.

Om enige verdagte mishandeling, verwaarlosing of uitbuiting van kinders aan te meld, kontak enige van die volgende blitslyne (jy kan anoniem bly):

- SMS Crime Line: 32 211
- Die Departement van Maatskaplike
 Ontwikkeling se 24-uur- bevelsentrum:
 0800 428 428 (tolvry) inbellers kan met
 'n maatskaplike werker praat vir hulp en berading.
- Inbellers kan ook versoek dat 'n maatskaplike werker van die Bevelsentrum hulle kontak deur die volgende nommer gratis te skakel *120*7867# van enige selfoon af.
- Kinderwelsyn Suid-Afrika: 0861 424453/011; 452-4110; of e-pos: info@childwelfaresa.org.za
- SAPD Stop Misdaad: 08600 10 111

Huishoudelike geweld: laat jou stem hoor

aie Suid-Afrikaners beskou huishoudelike geweld steeds as 'n privaat aangeleentheid, maar dit is 'n kriminele oortreding, wat strafbaar is deur die wet. Die Regering, deur middel van verskillende staatsdepartemente, het verskeie wetgewing tot stand gebring om gesinsgeweld te verminder.

WAT IS GESINSGEWELD?

Volgens die Wet op Gesinsgeweld No. 116 van 1998 is dit:

- enige vorm van mishandeling wat fisiese, seksuele, emosionele, sielkundige of ekonomiese teistering insluit
- skade aan eiendom
- bekruiping ("stalking")
- betreding van 'n persoon se eiendom sonder hul toestemming
- enige ander beledigende of kontrolerende gedrag waar sodanige optrede jou gesondheid, veiligheid, of welsyn bedreig.

BYSTAND AAN SLAGOFFERS VAN MISHANDELING

Daar is verskeie gespesialiseerde / toegewyde ondersteuningsdienste en eenstopsentrums vir slagoffers van mishandeling, soos:

• Thuthuzela-sorgsentrums

Hierdie sentrums is hoofsaaklik binne gesondheidsfasiliteite geleë en is daarop gemik om sekondêre viktimisasie te verminder, skuldigbevindingskoerse te verbeter en die siklustyd vir finalisering van die gevalle te verminder.

• Khuseleka-een-stopsentrums

Hierdie sentrum bied dienste vir vroue en kinders wat slagoffers van geweld is, soos traumaberading en psigososiale ondersteuning, gesondheidsorg, polisiedienste, regshulp, en skuilingsdienste aan om net 'n paar te noem. Die sentrums is 24 uur oop vir dié diens.

• SAPD se eenhede vir Gesinsgeweld, Kinderbeskerming en Seksuele Misdrywe (GKSM)

Die GKSM-eenhede beveg seksuele misdrywe teen kinders, persoongerigte misdade (waar die gesin betrokke is), onwettige verwydering van kinders onder 12, en misdade wat deur elektroniese media gefasiliteer word.

Vir hulp, skakel die SAPD se Stop Misdaad-nommer: 08600 10 111 of die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling se Bevelsentrum: 0800 428 428

As jy mishandel of misbruik word het jy die reg om aansoek te doen vir 'n beskermingsbevel by die naaste polisiekantoor of landdroshof of 'n kriminele klag by die polisiekantoor te lê en aansoek te doen vir 'n beskermingsbevel. 'n Beskermingbevel vir huishoudelike geweld, wat die slagoffer van die oortreder beskerm, is 'n dokument wat deur die hof, uitgereik word.

HOE OM 'N BESKERMINGSBEVEL TE KRY

OoreenkomstigdieWetopHuishoudelikeGeweld,1998(Wetno.116van1998):

Wie kan aansoek doen vir 'n beskermingsbevel?

Enige persoon (die klaer) wat in 'n huishoudelike verhouding met die respondent is.

Wanneer is daar 'n huishoudelike verhouding tussen die klaer en die respondent?

Wanneer hulle met mekaar getroud is of was; wanneer hulle saam woon of gewoon het in 'n verhouding soos dié van 'n huwelik, al is hulle nie getroud nie; wanneer hulle ouerlike verantwoordelikheid oor 'n kind deel; verloof is of was, "n vaste verhouding het of in 'n tradisionele verhouding is; bloedverwante of verwant deur aanverwantskap of aanneming; 'n woonplek deel of onlangs 'n woonplek gedeel het.

Teen wie kan 'n beskermingsbevel verkry word?

Enige persoon wat in 'n huishoudelike verhouding met 'n klaer is of was en wat 'n daad van huishoudelike geweld teen die klaer gepleeg het of na bewering gepleeg het.

Wie het die plig om die klaer van hul regte in te lig in terme van die Wet op Huishoudelike Geweld?

'n Lid van die Suid-Afrikaanse Polisiediens. (Artikel 2) Vorm 1 Regulasie 2; Kennisgewing aan klaer in 'n saak van huishoudelike geweld.

Waar kan 'n klaer aansoek doen vir 'n beskermingsbevel?

By enige landdroshof of gesinshof wat ooreenkomstig 'n Wet van die Parlement gestig is. (Artikel 4 (1) saamgelees met artikel 1 (Artikel 12) enige hof in die gebied waar die klaer permanent woon, besigheid bedryf of in diens is. Waar die respondent woon, besigheid bedryf of in diens is of enige hof waar die optrede ontstaan het.

Kan 'n klaer verteenwoordig word deur 'n prokureur by die aansoek om 'n beskermingsbevel?

• Ja • Artikol 14

Artikel 14

By wie in die Landdroshof moet die aansoek om 'n beskermingsbevel ingedien word?

- Die klerk van die hof.Artikel 4(7)
- Artikel 4(/)

Kan 'n minderjarige aansoek doen vir 'n beskermingsbevel sonder die hulp van 'n voog? • Ja

• Jā • Artikal

• Artikel 4(4)

Wanneer word dit toegelaat dat 'n aansoek om 'n beskermingsbevel buite gewone hofure of 'n dag wat nie 'n gewone hofdag is nie, voor die hof te bring?

As die hof tevrede is dat die klaer

onnodige ontbering sal ly indien die aansoek nie onmiddellik gehanteer word nie. Artikel 4 (5)

Watter dokumente word deur die klaer ingedien by die aansoek om 'n beskermingsbevel?

1. 'n aansoek wat in hoofsaak ooreenkom met Vorm 2 van Regulasie 4 van die Wet op Huishoudelike Geweld se regulasies; aansoek om 'nbeskermingsbevel 2. Ondersteunende beëdigde verklarings deur persone wat kennis dra van die saak.

3. Artikels 4 (6) en (7).

Wat gebeur as die hof nie die tussentydse beskermingsbevel uitreik nie?

Artikel 5 (4): Die hof moet die klerk

van die hof gelas om gesertifiseerde afskrifte van die aansoek en enige ondersteunende beëdigde verklarings te laat beteken aan die respondent op die voorgeskrewe wyse saam met die voorgeskrewe kennisgewing [Vorm 5 Regulasie 7]; die respondent moet veroek word om redes aan te voer waarom 'n beskermingsbevel nie uitgereik moet word nie.

Uitreiking van die finale beskermingsbevel Artikel 6 (1): 'n Finale

Artikel 6 (1): 'n Finale beskermingsbevel sal uitgereik word indien die respondent nie op die keerdatum soos uiteengesit in die tussentydse beskermingsbevel verskyn nie, of indien die respondent nie verskyn op die keerdatum, soos in die kennisgewing uiteengesit wanneer 'n tussentydse beskermingsbevel nie toegestaan is nie.

Artikel 6 (2): As die respondent op die keerdatum soos uiteengesit in die tussentydse beskermingsbevel of kennisgewing verskyn en die uitreiking van 'n beskermingsbevel teenstaan, sal die hof voortgaan om die saak aan te hoor. 'n Beskermingsbevel wat deur die hof uitgereik word, moet op die voorgeskrewe vorm wees, óf in ooreenstemming met Vorm 6 Regulasie 8; of Vorm 7 Regulasie 8.

Wat gebeur nadat 'n beskermingsbevel uitgereik is? Artikel 6 (6): Die klerk van die hof

moet gesertifiseerde afskrifte van die beskermingsbevel 'n asbrief na die polisiekantoor van die klaer se keuse stuur.

Uitreiking van die lasbriefArtikel 8 (1) (a): Die lasbrief moet

gemagtig en uitgereik word in ooreenstemming met Vorm 8 Regulasie 9. Wanneer 'n hof 'n beskermingsbevel uitreik, moet die hof 'n bevel uitreik wat die uitreiking van 'n lasbrief magtig. Die uitvoering van die lasbrief vir inhegtenisname word opgeskort onderhewig aan die nakoming van enige verbod, voorwaarde, verpligting of bevel deur die hof